

LESNI DELAVEC

Glasiło Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 dinarjev. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca računajo po 1 dinar. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine pršte.

Štev. 1.

Ljubljana, dne 1. novembra 1922.

Leto I.

Borba.

Boj in borba za obstoj in eksistenco lesnega delavstva ter proletarijata vobče je utrudljiv in težak. Kruh, ki ga lesni delavec uživa je trd, prepojen z znojem in kapljami krvi. A še takega ima na razpolago v zelo zelo skromni meri. V zaprašeni delavnicah, nevarnih višinah, pri brenčečih strojih, ki mu neprestano preže na zdrave ude, na monotonih žagah v globokih gozdovih in gozdovih visokih gora, opravlja lesni delavec svojo trudapolno in žal tako malo priznavano, še manj pa plačano delo.

Interesanten je proces obdelovanja lesa. Navaden pošten in dobrodušen delavec, tam v oddaljenih gozdovih porablja prvi svojo delavno silo; sekira poje, tako se glasi temu poslu prikrojena domača beseda. Ta gozdni, nevidni, od sveta ločeni delavec polaga prvi svojo žuljavo roko na sad prirode, katerega v obliki lesa daje zemlja. Olupljenega spuščá po strmih bregovih navzdol, kjer prihaja v roke voznikov, ki ga peljejo na parne ali vodne žage; tam se ga lote pridne roke žagarjev. Drugega plavijo zopet splavarji po Dravi, Savinji in Savi tja daleč proti Belgradu. Potem šele, ko so različni trgovci zaslužili vsak svoj masten bakšiš, prihaja po raznovrstnih procedurah in v različnih oblikah v roke mizarjev ali tesarjev. Zanimiv proces! Posestniki gozdov, posestniki žag, tesarski, in mizarški mojstri in tovarnarji, vsi prav vsi znajo na uprav virtuozi način kapitalizirati ta naravni zaklad — les. Vsi se bogatijo in kopičijo imetje. V kavarnah, restavracijah, hotelih in stanovanjih iztegujejo svoje od samega uživanja otrple ude na luksurnem pohištvu, ki ga je izdelala spretna roka mizarjeva in tapetnik odel z melkimi blazinami. Mize, ki so istotako produkt lesnih delavcev, se pri obogatelih lesnih magnatih pod težo bogatih jedil šibe. In lesni delavci? A, prijatelj, to je nekaj drugega! Le pojdi in prepričaj se, pa boš videl, kako lesni delavci tam v gozdu in na žagah natepavajo zelo skromno zabeljene koruzne žgance in koliko je tesarjev ali mizarjev, ki si lahko privoščijo kako pošteno kosilce? Bledi obrazi, zlasti mizarjev, so nam priča, da je njihova hrana zelo frugalna. Je pač tako, kakor v vseh vejah narodne-

ga gospodarstva, tako se tudi v vseh panogah lesne industrije in obrti prav jasno vidi ono kolosalno razliko med posedujočimi in nemaniči. Socialna krivica na vseh koncih in krajih, siti in lačni, uživajoči in trpeči. Ali naj zaraditega proletarci lesne stroke klonijo svoj tilnik? Ne! In tisočkrat ne. Baš kapitalistična organizacija, obstoječega družabnega reda, iz katerega se je izcimilo kastovstvo in razredi, dajejo tudi lesnim delavcem več kot dovolj povoda za strnitev vseh svojih razpoložljivih sil v to svrhu, da se usposobijo za kljubovanje in boj proti vsem krivicam, ki jih kapitalistični red povzroča. Zato glave pokoncu! Družba izkoriščevalcev naj ve, da so tudi lesni delavci del internacionalne proletarske družine, ki ima na svojem ščitu zapisano parolo, ki se glasi „Razredna borba“. To borbo bodo in morajo voditi tudi lesni delavci konsekvntno in neizprosno.

Novi naš list, katerega je s to številko pričelo izdajati Osrednje društvo lesnih delavcev bo v ti borbi tvoril del onega orožja, ki ga proletarijat lesne stroke rabi.

Na delo!

Ni ga bilo kongresa lesnih delavcev v stari Avstriji, da ne bi slovenski lesni delavci, ki so bili takrat včlanjeni v zvezi lesnih delavcev avstrijskih, ne prihajali z zahtevo, da se ustanovi strokovni list tudi v njihovem jeziku. Danes priznavamo in smo priznavali tudi takrat, da so bile razmere zelo težavne, kajti lesni delavci ljubljanski so s svojo zahtevo ostajali vedno osamljeni. Razredna zavest in ideja strokovne organizacije med lesnimi delavci v Sloveniji je bila takrat še zelo pomanjkljiva. Danes pa lahko konstatiramo razveseljivo dejstvo, da se je v tem oziru izvršil popoln preokret. Danes bi bil velik pogrešek, če ne bi staro željo uresničili. Do sedaj smo se posluževali lista „Delavec“, ki pa pri najboljši volji ni bil vstanu ustreči ne nam lesnim delavcem in tudi ne drugim strokam, kajti polje, katero ima obdelovati, je tako obsežno in potrebe raznih strok tako različne, da mali list „Delavec“ pravzaprav ni mogel ustreči nikomur. Na vseh kon-

cih in krajih se je kritikovalo — po krivici. Toda drugače ni šlo. Prispevki so bili prenizki in tako je za vse prizadete strokovne organizacije veljalo nemško poreklo — arme Leute kochen mit Wasser. Danes pa, tako vsaj mislimo, so se v posameznih strokovnih organizacijah razmere v toliko konsolidirale, da je prišel že skrajni čas, da se s starim patriarhalizmom pri strokovnem tisku preneha. Treba tudi v tem oziru storiti korak in dati strokovni organizaciji novega razmaha in svežega poleta. One organizacije pa, ki lastnega lista ne zmorejo, naj bi se v tem pogledu po dve in dve zedinili za skupno glasilo. Tudi to bi pomenilo napredek. Preokret pa je na vsak način potreben. Ni pa naš namen delati v tem pogledu komu kake predpise.

Odbor Osrednjega društva lesnih delavcev je na svoji plenarni seji dne 15. oktobra sledil železničarjem. Železničarji namreč imajo tudi svoj lastni strokovni list. Poslužil se § 2. C., litere j) svojih pravil. Glede smeri odbor ni sklepal ničesar, ta pa je dana že s tem, ako ugotovimo, da je Osrednje društvo lesnih delavcev včlanjeno pri internacionalni Uniji lesnih delavcev.

Naš „Lesni delavec“ se bo pečal z vsemi vprašanji, ki so v zvezi z življenjem, delom in bojem lesnih delavcev. Poiskal si bo sotrudnikov za tehnično strokovno razpravo, obdeloval bo obširno polje socialne politike, prinašal bo preglede narodnega gospodarstva in delavskega pokreta iz lastne, kakor tudi iz ostalih držav, popisoval bo doživljanje in življenje lesnih delavcev, priobčeval bo poročila o shodih in sejah ter društvenem življenju sploh, higijenična vprašanja itd. Skratka pojde članstvu na roko v vsakem oziru. Treba pa dela in sodelovanja. Zato prosimo zaupnike vseh podružnic, da nam gredo na roko. V vsakem kraju naj zaupniki skrbijo za poročevalce in dopisnike, ki bodo skrbeli za redno in točno informiranje lista. Razni sklepi odborov naj se priobčujejo, tudi kako se ti sklepi izvajajo in kakšen imajo vpliv, o izpremembah in o delovnem in plačilnem razmerju itd. Glavno pa je, da bodo prav vselej vsi podatki resnični. Le, ako združimo v tem oziru vse naše sile, bomo dosegli zaželjeni uspeh. — Na delo!

Borba za vsakdanji kruh.

V prvi številki našega lista si ne moremo kaj, da ne bi predočili vsem tovarišem lesnim delavcem težko borbo, ki jo vodijo lesni delavci tvrde „Velika gora“ v Jelendolu pri Ribnici na Dolenjskem. Tvrdba „Velika gora“, ki ima svoj sedež v Ribnici, šteje približno 22 družabnikov. Njeno podjetje — velika parna žaga — pa se nahaja v Jelendolu, ki je od Ribnice oddaljen kako poldrugo uro. Tvrdba „Velika gora“, tako se namreč glasi ime družbe, sicer ni lastnica obrata v Jelendolu, temveč je lastnik knez

Aueršperk iz Kočevja. Obrat sestojata iz dveh polnojarjenikov (Vollgatter) in treh navadnih lesnih žag poleg vseh ostalih pripomočkov. Obrat sam kot tak se nahaja v gozdu. Člani družbe „Velika gora“ so sami trgovci, gostilničarji in posestniki. Kakor je videti, se rekrutira ta družba iz elementov, ki pri siromašnem ljudstvu na deželi ravno niso na najboljšem glasu. Delavstvo, zaposleno pri tem podjetju, je, kakor povsod drugod pri sličnih podjetjih sicer vegetiralo, pa vseeno mu je na podlagi dnevnih plač, ki jih je predvidevala svoječasno med Osrednjim društvom lesnih delavcev in družbo sklenjena pogodba, bilo vsaj za silo mogoče izhajati. Pravimo vsaj za silo: kajti tudi delavstvo delniške družbe „Velika gora“ se je moralo omejevati na najnujnejše potrebščine glede hrane, nove obleke, obuval in drugega, kakor tudi na kulturne potrebščine, brez katerih vsak navaden Evropejec težko izhaja, z daleka niti misliti ni moglo.

Vsakdo, in če prav je v gospodarskem oziru lajnik, ve, da se lesna industrija v zadnjem času glede konjunktura ravno ne more pritoževati. Ako bi v tem pogledu ne bilo nikoli hujše, tedaj bi se lesni industriji Slovenije lahko obliznili vseh pet. Toda družba „Velika gora“ živi očitno v domnevi, da mora jelendolsko podjetje nositi toliko dobička, da vseh 22 družabnikov na nje račun brezskrbno živi. Želja njihova je, da se njihove milostljive in hčerke oblačijo v baržun in svilo, se vozijo okrog ter v pravem pomenu besede reprezentirajo podeželsko kasto magnatov. Hčerkam pa, ki se ne smejo dotakniti nobenega dela, da jim žametaste roke ne postanejo raskave, je treba preskrbeti bogato doto. Sinovi, kar je pri podeželskih magnatih samoposebi umljivo, morajo postati najmanj doktorji. Delavec pa, brate moj, to je nekaj drugega! Kaj zato, da se siromak pod pezo dela in skrbi šibi! Kaj zato, da mu poka v črevah, ker se ne more pošteno najesti! Kaj zato, če mu pamanjkanje vreže v obraz globoke brazde! Kaj zato, če hodi on, njegova žena, njegovi otroci raztrgani in bos, da ne premore zase in svoje tople zimske obleke! Glavno je, da ima on, njegova gospa, hčerka, sin tople suknje in kožuhe, da so vsi siti in na toplem. Tako si misli podeželski magnat.

Pa prenehajmo z reminiscencami o razmerah na tem svetu, kjer je polno krivic in bo vse polno krivic toliko časa, dokler jih bo proletarijat trpel; toliko časa, dokler bo narod dela mirno gledal, kako se gotova kasta pijavk redi in masti na račun krvavih žuljev zatiranih siromakov.

Družbi „Velika gora“ se je kar naenkrat zazdelo, da je delo delavcev na najeti žagi premalo intenzivno in je počelo premišljovati, kako bi delavno silo delavcev izdatneje izkoriščala in s tem napravila jelendolsko žago plodonosnejšo. Brihtne ribniške glavice so nemara vendarle prišle do prepričanja, da jelendolsko podjetje vendarle toliko ne nese, da

bi cela tropa gospodarjev mogla na njegov raču živeti kakor bi bila njihova želja. Zato so enostavno pogodbo, sklenjeno med Osrednjim društvom lesnih delavcev in družbo, proglasili za neveljavno. Neveljavnost pogodbe so proglasili na zelo enostaven in originalen način. Niti obvestili niso svojega drugega kontrahenta, namreč Osrednje društvo lesnih delavcev, temveč so lepega dneva poklicali nekaj delavcev v pisarno, katerim so prezentirali svoj namen v tem zmislu, češ z 19. avgustom bomo pri obratu pri vseh onih delih, pri katerih bo to le mogoče, uvedli akordni sistem. To novost so gospodje delavcem naznanili dne 29. julija. Da si gospodje „Velike gore“ prihranijo vsak trud glede razprave o akordnih plačilnih postavkah, so kar sami pod roko izdelali nekak akordni plačilni cenovnik in ne da bi vprašali, če se delavci s takim postopanjem strinjajo, so hoteli svoj akordni sistem brez poprejšnjega sporazuma delavcem enostavno usiliti. Prizadeti delavci so v prvem trenutku bili sicer presenečeni, toda takoj so se zavedli ne sluteč nič dobrega ter zahtevo gospodov pri „Veliki gori“ odbili. In res, ko so delavci kalkulirali in preračunavali ponujene akordne postavke, so se uverili, da pri še tako napornem delu ne bi zaslužili toliko, kolikor so imeli poprejšnje dnevne plače. Postopanje družbe je bilo tembolj sumljivo, ker ni obvestilo poprej Osrednje društvo lesnih delavcev. Delavci so se postavili na popolnoma pravilno stališče, da bi družba morala o odpovedi pogodbe obvestiti strokovno organizacijo, katera bi morda — pritegnivši tudi zaupnike iz obrata — bila sporna vprašanja z družbo rešila. Tega vsega ni bilo, temveč je družba postopala po navodilih Zveze industrijcev, ki neprenehoma atakira Surni delavni čas. Tudi v tem slučaju se ni šlo za nič več in nič manj kakor za pogaženje osemurnega delavnega časa, dasi to z besedami ni bilo nikjer povedano.

Ko so uvideli gospodje pri „Veliki gori“, da ostajajo delavci trdni, so izjavili z dnem 19. avgustom, da ustavijo obratovanje, ako delavci do tega dneva ne sprejmejo od tvrdke določene akordne — plačilne postavke. In da izvrše učinkoviti pritisk, so svojo pretinjo dne 21. avgusta tudi izvršili. Družba je namreč računala, da ostanejo delavci eden ali dva dneva zunaj obrata, potem pa jih prižene strah ter da se kakor spokorjeni grešniki vrnejo drug za drugim priznavajoč nove plačilne pogoje v podjetje. To se ni zgodilo. Tajništvo Osrednjega društva lesnih delavcev, po delavcih obveščeno o tem, kar se godi v Jelendolu, je naslovilo na inšpekcijo dela v Ljubljani vlogo, v kateri je zahtevalo sklicanje razprave in posredovanje pri isti. Inšpekcija dela je razpravo sklicala. Vršila se je dne 26. avgusta v prostorih občinskega urada v Ribnici. Za inšpekcijo dela se je razprave udeležil inšpektor g. inženir Mihor, za Osrednje društvo lesnih delavcev njegov predsednik Ivan Tokan. Nadalje so bili navzoči zastopniki

družbe ter šestero delavcev, ki so jih odposlali prizadeti tovariši k razpravi. Do sporazuma ni prišlo. Sam gospod inšpektor dela je opozarjal zastopnike podjetja, da so ponujane akordne postavke nezadostne. Zastopniki podjetja so sicer tuintam nekoliko primaknili, nikakor pa ne toliko, da bi delavci zaslužili vsaj toliko kolikor so imeli poprej dnevne plače. Tendenca zastopnikov podjetja je bila jasna, namen prozoren, na vsak način so hoteli potom indirektnega pritiska priti v okom osemurnemu delavnemu času; vsaj so sami izjavili, da delavci na primer zlaganje testonov v šiške vrše lahko po končanem delu! Po vsem tem, kar so zastopniki delavcev videli in slišali, so se zaradi posebnega pogovora odstranili iz pisarne, da se sami med sabo posvetujejo o situaciji. Prišli pa so soglasno do sklepa, da ponujene jim „dobrote“ ne morejo sprejeti, ako nočejo izročati sebe in svoje tovariše družbi na milost in nemilost.

Čudno pa je na stvari to, da so zastopniki delavcev razumeli premeteno nakano družbe, inšpektor dela g. inž. Mihor pa, kojega dolžnost bi bila nastopiti za varstvo zakona, pa ne! Mož se je delal tako naivnega, da je bilo joj. Priznati moramo, da je svojo vlogo klavernega viteza igral zelo spretno. Ko so zastopniki družbe dejali, da v slučaju sporazuma sprejmejo le polovico delavcev nazaj v delo, so delavci sicer dokazovali, da je družba na mestu onih delavcev, ki jih je odpuščala, vselej druge sprejemala in da bi gotovo v tem slučaju tudi tako postopala, je ostal gospod inšpektor hladen kakor kak trezen Anglež. Celó čudil se je, da delavci v njegovem zmislu menda, nočejo v takih okoliščinah zlesti v družbini jarem.

Vodstvu strokovne organizacije lesnih delavcev se gotovo ne more očitati, da ni vršilo svojo dolžnost in da ni imelo poštenega namena, spor poravnati. Že 11. septembra 1922 je naslovilo novo vlogo na inšpekcijo dela. V tej vlogi je vodstvo stavke obrazložilo vzroke, zakaj prvotno ni bilo mogoče doseči sporazuma, obenem je tudi prosilo za razpis ponovne razprave, upajoč, da bo družba od svojega neupravičenega stališča odnehala. Izključeno ni, da bi se bil sporazum dosegel, kajti družba je morala gotovo uvidevati, da ne trpi škodo le delavstvo, ampak, da je škoda, ki jo trpi sama, tudi velika, in končno je predsednik strokovne organizacije Tokan že pri prvotni razpravi izjavil, da je principijelno tudi na podlagi akordnih plačilnih postavk mogoče doseči sporazum, da pa morajo biti končno določene plačilne postavke tako urejene, da bodo delavci imeli jamstvo, da pri intenzivnejšem delu še nekaj več zaslužijo ter da jim bo vsaj dosedanja dnevna plača zajamčena. Kaj je napravil g. inž. Mihor, ki stoji na čelu urada, kateri je vendar v prvi vrsti zato tukaj, da štiti ekonomsko slabejše, torej delavce? Niti zganil se ni! In tako je vsled nemarnosti in notorične lenobe inšpekcije dela tekkel spor v Jelendolu.

dalje. Na pritožbe delavcev radi pomanjkljivih naprav v obratu je gospod inšpektor sicer obljubil, da podvrže obrat reviziji in če bi se bil podal takoj v Jelendol in se prepričal o opravičenosti delavskih pritožb, bi bil brezdvomno veliko pripomogel za uravnavo spora, ker bi si zastopniki družbe bili morali pustiti dopovedati, da zahtevajo od delavcev nemogoče stvari in da družba vsled pokvarjenosti tehničnega ustroja sama tudi nemalo trpi. Toda napovedana revizija je radi prevelike agilnosti g. inž. Mihorja, inšpektorja dela — ne vemo katere klase — mirno v Gospodu zaspala. Če misli inšpekcija dela, da je njeno delo opravljeno že s tem, ako sestavlja letna poročila, sestoječa iz konvencionalnih fraz, tedaj se zelo moti. Vprašali bomo tozadevno še drugod.

Družba „Velika gora“ se je v sporazumu in po navodilu poslužila med tem starega, a obrabljenega sredstva, katerega so pa praktični podjetniki dolgo tega že zavrgli. Svojega obratovodjo je namreč poslalo na lov za drugimi delavci, kateremu je v hrvaškem Zagorju približno 18 ljudi nasedlo. Pravimo nasedlo, kajti sami so nekaterim našim borečim se tovarišem izjavili, da jim obratovodja Lesjak pri najemanju ni povedal, zakaj jih išče in kaj je v Jelendolu. Rekli so, da se jim je Lesjak zlagal, rekši, da rabi podjetje več delavcev. Ti hrvaški delavci so to razumeli tako, kakor da je v podjetju uposlenega delavstva premalo in ker v domačem kraju primanjkuje delavcev, je zato prišel v Zagorje ponje. Predno je Lesjak pripeljal zapeljane Hrvate v Jelendol, jih je opijanal. Da je pri tej priliki po svoji stari navadi pogledal sam tudi precej globoko v kozarec, je samo ob sebi razumljivo. Ko je v takem razpoloženju peljal najete Hrvate po cesti skozi gozd, je izzival nekatere naše tovariše, ki so ta prizor mirno gledali. Klical jim je „Zdaj pa le, če imate korajžo, moji fantje imajo nožiče!“ — Lep obratovodja, kaj ne?!

Nemirna vest je zastopnike družbe gnala dalje. Alarmirali so orožnike, ki so najborže po okrajnem glavarstvu v Kočevju dobili nalog, podjetje stražiti. Orožniki so strogo pazili na to, da izprti delavci ne pridejo v dotiko z zapeljanimi Hrvati. Vsega tega sicer ni bilo potreba, kajti izprti delavci so se zadržali povsem korektno. Pa vseeno je prilika nanesla, da so Hrvati dejali izprtim, da nimajo namena odjesti prejšnjim delavcem kruh in da bodo zahtevali iplačilo zaslužkov nakar zopet odidejo.

Smio mnenja, da država ne plačuje in ne vzdržuje orožništva za to, da varuje posamezne kapitalistične rokomavharje, kadar so ti na pohodu za brezobzirno eksploatacijo delavske sile. Očividno so gospodje družabniki imeli namen potom orožništva nagnati strah slovenskim in hrvaškim trpinom.

Dne 6. oktobra 1922. so najeti Hrvati sicer pričeli delati in delajo še danes. Mislimo pa, da se bodo gospodje okolo „Velike gore“ kmalu prijemali za glave in da ne bo predolgo trajalo, ko bodo med

sabo pričeli iskati krivce cele afere. Danes imajo Hrvati, ki so hoteli iti proč, domalega za polovico večje plače, kakor so jih imeli domačini. Toda kako izgleda danes delo si lahko mislimo, ako upoštevamo, da najeti in zastraženi Hrvati v takem obratu in takem delu nimajo nobenega pojma. Neuki delavci povzročajo družbi veliko več škode kakor pa koristi. In kako bodo izgledale tehnične naprave in pa orodje o tem se bodo gospodje prepričali v zelo kratkem času. Precej denarja in tudi časa bodo porabili, predno bo zopet obrat količkaj v redu.

Zapisnik

plenarne seje centralnega odbora Osrednjega društva lesnih delavcev.

Seja se je vršila dne 15. oktobra 1922 v posve-tovalnici mestnega magistrata v Ljubljani ter se je pričela ob četrtna 10. uro dopoldne Navzoči: Gašpari, Ravnik, Žagar, Dermastja, Bradeško in Tokan iz Ljubljane; Lipovar, Celje; Fajdiga, Stari trg; Prauhart, Mislinje, ter člani kontrole Kavčič, Lenassi, Ljubljana; Klančnik, Maribor in pozneje Pokovec, Gorje.

Dnevni red: 1. Poročilo tajništva. 2. Stanje društvenih financ in poročilo kontrole. 3. Razmeram primerna regulacija prispevkov. 4. Strokovni tisk. 5. Nadaljnja taktika. 6. Raznoterosti.

Seji predseduje Tokan, zapisnik vodi Dermastja.

Pri otvoritvi seje je predsednik zaprosil vse navzoče, naj se vsakdo točno ravna po dnevnem redu praktično izrabi za stvarjanje društvu in članstvu in pri razpravi posameznih točk izraža jasno, stvarno in jedernato, da se dragoceni čas kolikor mogoče koristnih sklepov.

Pregledno poročilo tajništva poda društveni tajnik Bradeško. Iz njega posnemamo, da se je od društvene glavne skupščine sem izvedlo 98 mezdnih gibanj. Razen v Jelen dorju, kjer je družba „Velika Gora“ ni hotelo pristopiti na nesprejemljive akordne plače, so vsa mezdna gibanja in razprave potekle ugodne. Povprečno so pri gibanjih vsakokrat plače prizadetih lesnih delavcev povišali od 20 do 25 procentov. Stavk je bilo 5. Shodov se je vršilo 168. Nove podružnice so se ustanovile v Glažuti, Jelendolu in na Milanovem vrhu. Oživetiti bo treba podružnice na Milanovem vrhu, v Šoštanju, v Sevnici in v Črnomlju. Poročilo tajnika je odbor vzel z odobravanjem na znanje.

Poročilo o stanju društvenih financ poda na mesto zadržanega blagajnika istotako Bradeško.

Za kontrolo so poročali člani kontrole Kavčič iz Ljubljane; Klančnik iz Maribora in Pokovec iz Gor kakor tudi iz Ljubljane. Vsi so soglasno dejali, da so dne 14. oktobra 1922 pregledali vse knjige glede dohodkov ter izdatkov, da so primerjali vse z blagajniške posle tičočimi podatki in potrdila ter obračune

posameznih podružnic kakor tudi izvedli škontracijo blagajne. In ker so pri svojem poslu prišli do soglasne konštatacije, da je vsled vestnega, točnega in natančnega poslovanja vse v najlepšem redu, predlagajo, da se vodstvu izreče priznanje.

Nato se je razvila razprava glede regulacije članskih prispevkov, pri čemer se je pri vseh članih odbora pokazalo hvalevredno razumevanje. Dejstvo, da že sama agitacija, katero se ne sme zanemarjati, radi zelo drage vožnje po železnici povzroča občutno višje stroške kakor prej, nadalje 100 procentno povišanje poštne ter višji upravni stroški, ki jih istotako povzroča splošna draginja, vse to je moral odbor nedvomno upoštevati. Ker pa je bilo treba tudi podružnicam prepustiti višjo kvoto od prispevkov, je plenum odbora soglasno sprejel predlog ožjega odbora in sklenil povišati članske prispevke in sicer za I. razred od 3 na 4 Din. tedensko; za II. razred od 2 na 2.50 Din. za III. razred od 1 na 1.50 Din. tedensko. Na krone preračunjeno so se povišali tedenski prispevki v I. razredu od 12 na 16 kron, v II. razredu od 8 na 10 kron, v III. razredu od 4 na 6 kron. Od teh prispevkov ostane podružnicam, in sicer:

Od vsakega tedenskega prispevka:

I. razreda namesto dosedanjih 15 par ali 60 vinarjev 25 par ali 1 K;

II. razreda namesto dosedanjih 10 par ali 40 vinarjev, 15 par ali 60 vinarjev.

III. razreda namesto dosedanjih 5 par ali 20 vinarjev, 10 par ali 40 vinarjev.

Tako bo ustrezno tudi podružnicam; omogočeno jim bo pokrivali višje stroške za poštino, in omogočeno jim bo svojim blagajnikom dajati nekoliko višjo odškodnino.

Kar se tiče raznih podpor, ostane do glavne skupščine zaenkrat vse pri starem.

Povišani tedenski prispevki stopijo v veljavo z dnem 1. novembrom 1922. Za 44. teden torej imajo člani plačati že višje tedenske prispevke.

Po daljši stvarni razpravi se tudi sklene pričeni s 1. novembrom 1922 vsakega 1. in 15. v mesecu izdajati svoje lastno društveno strokovno glasilo pod imenom „Lesni delavec“. Klančnik je mnenja, da bi vsakega četrtletja vsaj enkrat bilo potrebno obiskati vse podružnice v agitacijske svrhe. To mnenje odbor osvoji. Prauhartov nazor glede striktno izvedbe prispevka ene ure tedenskega zaslужka je z ozirom na posebne plačilne prilike, ki vladajo v nekaterih panogah lesne industrije neizvedljiv. Lipovar je mnenja, da bi kazalo primerno zvišati potno podporo, vendar pa se to vprašanje prepusti glavni skupščini, kar se bo takrat lažje sklepalo, ker se že pokaže kolikor toliko finančni efekt zvišanih prispevkov.

V daljšem govoru je Tokan razmotrival vprašanje taktike, ki se je bo treba posluževati vbodoče s posebnim ozirom na dejstvo, da so cene življen-

skim potrebščinam sicer neznatno, vendar pa pomaloma pričele padati, na drugi strani pa vrednost denarja naraščati.

Pri raznoterostih se sklene pozvati vse podružnice, da skrbe med članstvom za razširjenje publikacij, ki jo zdravstveni odsek za Slovenijo izdaja brezplačno pod imenom „Zdravje“.

Izprte lesne delavce v Jelendolu se sklene podpirati. Bradeško poda kratek pregled o razmerah lesnega delavstva v celjskem okrožju. Omenja tudi, da se Osrednje društvo lesnih delavcev nahaja v stalnem stiku z ostalimi organizacijami lesnih delavcev v državi. Glede tesnejše združitve pravi Skuk, bo treba še počakati, da se razmere na jugu nekoliko razjasnilo. Vtis, ki ga je dobil na neki konferenci lesnih delavcev v Zagrebu, je bil jako neugoden.

Prošnje nekaterih članov za podporo je rešil odbor tako-le: Na predlog Bradeška se Merharju Blažu nakaže 500 K kot preselilne podpore. Na predlog Klančnika se Peřšaku Jakobu nakaže 400 K istotako preselilne podpore. Prošnjo Valenčaka v Zagrebu za preselilno podporo se odkloni, ker je član tekom leta 1922. že dvekrat to podporo prejel. Na predlog Dermastje se Grilcu v Črni nakaže 300 K izredne podpore, katera pa se na predlog Gašparija zviša na 400 K.

Klančnik predlaga naj se odbor vbodoče ozira le na one prošnje za podpore, ki bodo poleg podpisa podružničnega predsednika nosile tudi pečat (štam-pilijo) podružnice.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, je predsednik konštatal razveseljivo dejstvo, da so bili vsi sklepi sporazumni in soglasni, nakar je ob 1. uri zaključil sejo.

Zanimiv slučaj terorja.

Ob priliki zadnje stavke mizarjev in strojnih delavcev v Ljubljani se je pripetilo tudi to-le:

Neki mizarski mojster je svoječasno dal enemu izmed mizarskih pomočnikov nasvet, kaj naj ukrene in kam naj se obrne, da bo oproščen vojaške službe. In ker so bili pri pomočniku za oprostitev dani pogoji, se mu je to tudi res posrečilo in pomočnik je pri dotičnemu mojstru delal dalje. Ko pa je izbruhnila stavka, dotični pomočnik kot pošten proletarec ni hotel igrati vloge izdajalca svojih tovarišev in je seveda tudi stopil v stavko. To pa ni bilo všeč mojstru. Le-ta je šel in je pomočniku zažugal, da bo šel k vojaški oblasti ter se pobrigal za to, da bo moral takoj odriniti k vojakom, ako ne bo ne glede na stavko delal dalje. Tega se je pomočnik, kar je navsezadnje razumljivo, prestrašil ter je na tak način teroriziran postal proti svoji volji po nedolžnem stavkolomec. Pripomniti je treba, da mojster pomočnika ni oprostil od vojaške službe, temveč, da mu je dal le nasvet, kaj naj stori, da bo oproščen. In tudi če

bi ga bil mojster sam oprostil, ni imel pravice diktirati pomočniku, da mora ravno pri njem delati. Nikjer ni zapisano, da delavec, ako skrbi na primer za svojo mater ali starega očeta in je zato oproščen vojaške službe, da mora delati pri gotovem delodajalcu. Kje in kaj dela tak oproščeni delavec, to nikogar nič ne briga. Čin dotičnega mojstra vsebuje kazensko dejanje, ker je kratil samosvojemu delavcu pravico osebnega svobodnega kretanja. Na drugi strani pa ta slučaj tudi dokazuje, da se delavci še vedno premalo zavedajo svojih pravic, kar v danih prilikah potem škoduje celoti.

Ako bi se imel še katerikrat dogoditi podoben slučaj, bo kazalo takega delodajalca citirati pred sodnijo, da ga ta pouči o nekorektnosti takega postopanja.

Nova ruska gospodarska politika.

Da je mnenje gospodarskih krogov o gospodarskih razmerah na Ruskem bistveno drugačno kakor pa mnenje dnevnega časopisja, nam dokazuje nastopni po „Trgovskem listu“ posneti dokaj objektivno pisani članek, ki se glasi:

Da se rusko državno gospodarstvo popravlja in obnavlja, nam v najlepši luči kaže zborovanje pokrajinskih uprav višjega sovjeta za narodno gospodarstvo, ki se je vršilo nedavno v Moskvi. Pred zastopniki vseh zveznih republik je podal predsednik Bogdanov na tem zborovanju točno poročilo o stanju ruske industrije tekom prvih šestih mesecev letošnjega leta. Na podlagi tega poročila in na podlagi drugih podatkov, ki so jih prijavile posamezne pokrajinske uprave, se da sklepati, da je položaj še vedno zelo resen, predvsem radi lanske slabe letine, da pa se že čutijo blagodejne posledice nove gospodarske politike sovjetske vlade, ter da se utrjuje zavest, da je Rusija v stanu živeti s svojimi lastnimi močmi.

V upravi in organizaciji ruske industrije se je usvojilo načelo vzpodbujanja zasebne inicijative, a obenem se je zmanjšala vloga birokracije. Višji sovjet za narodno gospodarstvo ne vodi več iz Moskve vse industrije, temveč se je njegova oblast omejila na pravico nadzorovanja. Število njegovih uradnikov se je skrčilo od 25.000 do 30.000 na 1500 oseb. Osrednje pisarne za posamezne panoge industrijske produktivnosti so izginile, a vodstvo in odgovornost sta prepuščeni državnim trustom, ki so neposredno prizadeti. Trusti so se razdelili v sindikate, da lažje skrbijo za odjemališča svojih proizvodov in ugodneje urejajo trgovinsko stran svojega poslovanja. — Mesto 235.000, kakor je bilo v začetku, vodi danes vso rusko državno industrijo kakih 18.000 uradnikov. Naloga razdelitve in konsuma in celo en del produkcije, se po novem prepušča svobodni volji zasebnikov, kar pomeni, da je sovjetska vlada zapu-

stila en del svojega prvotnega načrta. Vsekakor se je vladi posrečilo napraviti točen program za državno industrijo in od oktobra 1921 do aprila 1922 je bil izvršen v razmerju 70 odstotkov svojega celotnega obsega. Že to dejstvo izpričuje samo po sebi, da so govorice, češ, da počiva v sovjetski Rusiji vsaka industrijska produkcija, le izmišljotine. Iz poročila predsednika Bogdanova je nasprotno razvidno, da se kljub vsem težavam dela tudi v Rusiji in da je dežela ohranila kljub vsem nesrečam življsko zmožnost.

Zelo slaba stran ruske industrije je bilo dejstvo, da se je v Rusiji rabil za kurjavo lesa abnormalni položaj — kajti drva so na eni strani nerodna za prevoz, na drugi strani dajejo v primeri z drugimi gorivi le malo topline — se bliža sedaj polagoma svojemu koncu. Sekanje in pustošenje gozdov vedno pojema. Od januarja do aprila 1922, se je nasekalo samo še 13 milijonov starjev drv, medtem ko je znašalo odnosno število v isti dobi lanskega leta 32 milijonov starjev, kar pomeni, da izpodrivata premog in nafta z veliko naglico drva, kar je mogoče le pod pogojem, da napreduje pridobivanje teh dveh dragocenih goriv. In res kažejo številke, ki jih navaja Bogdanov v drugem poročilu, znaten napredek. Donska kotlina je dala v prvih petih mesecih leta 1922. 183.1 milijonov pudov premoga napram 140.7 milijonov pudov v isti dobi leta 1921. Produkcija se suče med 30 in 40 milijonov pudov na mesec in pri tem niso všteti manjši premogovniki, ki jih je dala država kmeto v zakup. Kljub grozni krizi, ki jo je povzročila lakota, se je proizvodnja premoga dvignila na 42 odstotkov predvojne proizvodnje. V letu 1921. je znašal ta odstotek 31, a v letu 1920. samo 20. Tudi pridobivanje nafte napreduje. V Baku je bila v zadnjih dveh letih sledeča proizvodnja: september 1921 11.6 mil. pudov; december 1921 15.2 mil. pudov; januar 1922 15.4 mil. pudov; marec 1922 16.1 mil. pudov; maj 1922 16.4 mil. pudov. V Groznej: september 1921 6 mil. pudov; december 1921 6.3 mil. pudov; marec 1922 9.7 mil. pudov; maj 1922 7.4 mil. pudov. Produkcija nafte je dosegla v splošnem v letu 1922. 43 odstotkov predvojne proizvodnje. Srednja mesečna količina v Baku in Groznej je znašala v letu 1921. 19.8 mil. pudov, a v letu 1922. že 22.7 mil. pudov.

Tudi v kovinarstvu se opaža stalen napredek, ki je glavna zasluga južno-ruske industrije. Proizvodnja litega železa je poskočila v zadnjem letu od 146.000 na 313.000 pudov na mesec. Sploh napreduje vsa industrija južne Rusije. Kopenje železne rude je bilo leta 1918. popolnoma prenehalo in je počivalo do leta 1920.

Leta 1921. se je začelo tudi na tem polju delati. Isto velja tudi o drugih rudah. Koksa je bilo izdelanega leta 1921. le 4.8 milijonov pudov, a leta 1922. je poskočila proizvodnja na 7 mil. pudov itd. Dejstvo, da se opaža splošno obnavljanje južnoruske

industrije, ima veliko važnost, ako pomislimo, da je bila vsa ta industrija v pretežni meri v rokah inozemskega kapitala. Po revoluciji se je ta kapital izselil in sledila je popolna desorganizacija veleindustrijskih podjetij, tako, da je morala sovjetska vlada začeti zidati takorekoč znova.

Razne vesti.

Vse lesne delavce opozarjamo, da je dopisovanje z okrožnim uradom za zavarovanje delavcev — bolniško in nezgodno zavarovanje — poštine prosto. Vsekakor pa je priporočljivo na levem kotu ovitka spodaj zapisati: „**Po § 191. ZZD. poštine prosto**“. Prosta poštine pa so le navadna pisma, ne pa rekomandirana ali ekspresno oddana pisma ali paketi, istotako tudi ne brzjav.

Vsem dopisnikom in pošiljateljem pisem sploh. Navzlic temu, da je povišanje poštine stopilo že davno v veljavo, dobiva tajništvo naše strokovne organizacije tu in tam še vedno nezadostno frankirane dopise. Da se izognemo nepotrebnemu plačevanju globe, prosimo vse one tovariše, ki dopisujejo, da vsa pisma in dopisnice opremijo z zadosti visoko vrednoto poštinih znamk. Na vsako pismo, ki ni težje od 20 gramov, se mora prilepiti znamk za 4 krole ali 1 dinar, poština za navadno dopisnico pa znaša 2 kroni ali 50 par.

Mizarski mojstri v Celju so si ustanovili svojo poklicno zadrugo. Občni zbor nove zadruge se je vršil dne 27. avgusta 1922 v Celju. V zadruzi bodo včlanjeni vsi mizarski mojstri celega celjskega

okrajnega glavarstva. Dosedaj šteje zadruga že 120 članov. Načelnik nove mizarske zadruge je Martin Pernovšek v Celju, njegov namestnik pa Franc Tajnšek istotako v Celju. Odborniki so: Mihael Cesar, Mozirje; Ignacij Grilec, Gaberje; Ignacij Krušič, Šmarje pri Jelšah; Ivan Leskovar, Trbovlje; Ferdo Ludwig, Braslovče; Karel Stanovnik, Žalec; Ignacij Toplak, Breg; Mihael Vrenko, Celje; namestniki: Karel Golob, Gaberje; Mihael Jelenc, Laško; Josip Kolar, Vransko in Martin Stojan, Teharje. Prispevek so mojstri do konca tekočega leta določili na 40 dinarjev.

Priobčujemo ta kratki pregled o novi organizaciji mizarskih mojstrov, da bodo v okrajnem glavarstvu celjskem zaposleni mizarski pomočniki vedeli, s kom bodo v bodoče imeli opraviti. Da ne bodo mizarski pomočniki svoječasno presenečeni in da nova zadruga mizarskih mojstrov ne bo o mizarskih pomočnikih odločevala brez njih, bo umestno kakor tudi nujno priporočljivo, da se tudi mizarski pomočniki celega okoliša okrajnega glavarstva celjskega zbero v okrilju svoje strokovne organizacije. Podružnici Osrednjega društva lesnih delavcev v Celju se odpira široko polje udejstvovanja. Ona je v prvi vrsti poklicana za to, da v sporazumu in pomočjo osrednjega odbora izvede širokopotezno agitacijsko delo, da se koncentrirana moč mizarskih mojstrov paralizira s koncentričnim zbiranjem moči mizarskih pomočnikov. V kolikor poznamo agilnost naših celjskih tovarišev, smo uverjeni, da se te naloge v svojem interesu kakor tudi v interesu vseh prizadetih mizarskih pomočnikov lotijo z vso vnemo.

Organizacijski in socialni vestnik.

Tovariši, zbirajte denar za podporo izprtih lesnih delavcev v Jelendolu. Nabrane zneske pošljite centrali.

Vsem odborom, oziroma funkcionarjem podružnic Osred. društva lesnih delavcev nujno priporočamo, da od vsake številke „Lesnega delavca“ za gotovo shranijo vsaj po en izvod v podružničnem arhivu. To je nujno potrebno zaradi tega, da imajo funkcionarji vedno pri roki vse številke lista, ako jim treba v tej ali oni zadevi kakega pojasnila.

Vsem podružnicam in zaupnikom Osrednjega društva lesnih delavcev nujno priporočamo, da si nabavijo zakon o zavarovanju delavcev in zakon o zaščiti delavcev. Nabavo radevolje preskrbi tajništvo Osrednjega društva lesnih delavcev.

Shod ljubljanske podružnice lesnih delavcev se bo vršil v nedeljo dne 29. t. m. v prostorih „Delavskega doma“ ob 9. uri dopoldan s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo tajnika, blagajnika; 2. Zvišanje prispevkov; 3. Raznoterosti. — V interesu vsakega posameznika je, da se shoda udeleži tako mizarjev, tesarjev, tapetnikov, slikarjev in pleskarjev kakor strojnih delavcev, torej vseh, ki so včlanjeni v tej organizaciji, ker čakajo nas hudi boji.

Za stavko ljubljanskih mizarjev so bile poslane sledeče zbirke: Belgrad K 12.920, Zagreb K 6000, Subotica K 11.924, Sarajevo K 4000, Osijek K 2000, Sombor K 800, Sremski Karlovci K 520, Delnice (Hrvatsko) K 467. Podružnice: Maribor K 2166, Stari trg K 1585, Strnišče K 814, Celje K 616, Tržič K 612, Črna K 447, Ptuj K 400, Polzela K 354, Kočevje K 348, Sodražica K 259. — V Ljubljani: uslužbenci Bolniške blagajne K 1303, krojači K 1266, Tobačni delavci K 1198.40, delavstvo pivovarne „Union“ K 952, kovinarji potom sodr. Schley-a K 874, uslužbenci Konzumnega društva v Šiški K 720, kleparji K 327, zaupniki ljubljanskih mizarjev pa so zbrali skupno v znesku K 20.141.60. Vsem darovalcem se izreka iskrena zahvala za pomoč stavkujočim.

Podružnice pa, katere nabiralnih pol še niso vrnile, naj to nemudoma store, ker drugače jih bomo v prihodnji številki imenomoma navedli. Nabiralne pole, naj se vrnejo, četudi so prazne.

Odbor.

Osrednje društvo lesnih delavcev pozivlja vse svoje podružnice, da redno pošiljajo obračune do vsakega 10. v mesecu ter skrbne, da člani tudi svoje prispevke redno vplačujejo, ker le redni člani morejo dobiti podpore in vse ugodnosti, ki jih nudi društvo. Rabi pa se to tudi radi lažjega poslovanja, ker z zaostajanjem zaostaja tudi delo.

Kovinarji strojnih tovarov in livaren v Ljubljani se nahajajo že četrti teden v stavki.

Knjigoveška stavka v Ljubljani je bila v torek končana. Trajala je tri mesece; dočim so tiskarne podpisale pogodbo, so se mali mojstri v zadrugi upirali do sedaj.

Nemška marka silno pada v svoji vrednosti. Sto nemških mark ze vredno komaj 12 in pol švicarskega centima. Nemčija ne more plačevati vojne odškodnine, zato njima zunaj kredita. Na drugi strani je pa treba pomisliti, da sta dve sosedi Anglija in

Nemčija razvit industrijski državi. Ker nemška marka pada, bo tudi nemško blago ceneje kakor angleško. Svetovni trg bo kupoval nemške izdelke, angleška industrija se bo pa ustavila. Na Angleškem vlada ež nad eno leto brezposelnost, ki sedaj zopet narašča. Angleško industrijsko delavstvo bo torej imelo daljšo dobo zelo bedne razmere, ker bo kupčijo ovirala valutna razlika med Anglijo in Nemčijo.

Listek.

Hugo Stinnes.

Kolikokrat smo že slišali ime Stinnes. Imenuje se ga pri razmotrivanju gospodarskih problemov, ž njim računajo zavezniški diplomati pri reševanju vprašanj svetovne politike, od njega se pričakuje, da bo rešil vozel, ki drži zvezane vse gospodarske sile, da se ne morejo gibati. Ako govoriš o obnovi Rusije, o ozdravljenju Nemčije, povsod te spremlja kakor senca ime Stinnes. Toda večina ljudi izgovarja to ime mehanično, ne da bi se vobče niti zavedali kdo in kaj je Stinnes.

Nemški veleindustrijalec Hugo Stinnes načeljuje ogromnemu koncernu, ki obsega nekaj velepodjetij, ki imajo iste, ali vsaj podobne gospodarske interese ki pa so obdržale svojo popolno neodvisnost in samostojnost, ki izgledajo na zunaj kot posebna podjetja, in jim ostane tudi po vstopu v koncerno svoje prejšnje ime. Koncern ima povsod ogromen gospodarski in politični upliv, kajti podjetja, ki so že dosedaj v koncernu, predstavljajo kapital v znesku nad 8 milijard mark. Pri združenih podjetjih je uslužbeno nad 600.000 delavcev, kar nam zadostno kaže o Stinnesovi industrijski moči, ki je že taka, da se o Stinnesu govori, kakor o bitju, ki sploh ne eksistira, da se o njem pripovedujejo cele legende. Da bi podali vsaj približno sliko o Stinnesovih močeh, ki so pa v stalnem razvoju in ki začenjajo rapidno pridobivati na uplivu tudi v inozemstvu, navedemo še nekaj podatkov.

Kakor se je mogla razvijati moč Anglije samo s pomočjo rudnikov in ne bi mogla Anglija zavladati nad svetovnim trgovom, ako ne bi imela ogromnih količin premoga, ki so vedno na razpolago za izvoz v inozemstvo, tako naslanja tudi ta industrijski orjak vso svojo moč samo na premog ono bazo, raz katera je mogoče vladati nad svetovnimi tržišči. Vsa premogovna podjetja, katera spadajo v Stinnesov koncern, in ki so: Gelsenkirchen, Deutsch-Luxemburg, Union Bochum in lastno Stinnesovo podjetje, so dala: v letu 1913. 21.112.597 ton premoga in 5 milijonov 48.353 ton koksa, v letu 1921. pa 16.714.152 ton premoga in 4.030.694 ton koksa. Že pred vojno je imel Stinnes ogromen upliv tudi na angleško industrijo, kjer je imel pod svojo roko 5 milijonov ton angleškega premoga. Z izbruhom vojne so se seveda razmere izpremenile in po končani vojni se ni

Stinnes mogel toliko zanimati za inozemstvo, zato je pa krenil vso svojo pozornost na ruhrsko kotlino, kjer je začel delati z največjo vnemo. V ruhrski kotlini stoji danes pod njegovim vodstvom cela armada delavcev in uradništva.

Razen pri premogovnih podjetjih se kaže ogromen Stinnesov upliv tudi v kovinarski industriji. Tudi tukaj je povzročila vojna znatne spremembe, kajti od približno 70 plavžev je izgubil Stinnes okoli 31 plavžev, ki so se nahajali na ozemlju Elzas-Lotarinske in v Luksemburgu. Ostalih približno 39 plavžev morajo predelati približno poldrugi milijon litega železa, kar je za današnje razmere vsekakor zelo velik kvantum. Lotarinski in luksemburški rudniki se nahajajo danes izza mej nemške države, kar bo moralo zelo neugodno uplivati na nemško industrijo, ki se zbog pomanjkanja rudnikov ne bo mogla uspešno razvijati.

K Stinnesovem koncernu spada tudi nekaj tovarnen za celulozo, kakor one v Königsbergu, v Kölnu itd. — Da bi ta tovarna mogla imeti vedno dovolj naročil, je kupil Stinnes nad šestdeset listov v Nemčiji in nekaj založb knjig. Poleg papirne industrije obsega Stinnesov koncern tudi električna velepodjetja, ima na razpolago večje število ladij, in to za morsko in rečno plovbo. Med električnimi podjetji, ki spadajo v Stinnesovo grupo je osobito omeniti staro, široko znano podjetje Siemens-Schukert, ki ga sestavljajo Siemens in Halske v Berlinu, Schukert & Comp. v Nürnbergu in Siemens-Schukert, ki so znana podjetja z veliko kapaciteto, in ki izdelujejo deloma naprave za manj močne stroje, deloma razne priprave za elektrokemično industrijo.

Velikanski upliv ima tudi Stinnes v trgovski mornarici. Stinnes je glavna oseba v nekaterih paroplovnih družbah, a sam poseduje množino brodovja in nekaj ladjedelnic.

S tem bi bilo v glavnem povedano na čem sloni moč Stinnesove skupine, ki se še vedno razvija in ki zadobiva z dneva v dan na dimenzijah in na uplivu. Ta upliv igra že sedaj veliko vlogo tudi v inozemstvu, a še večja vloga mu je brezdvomno namenjena v bodočnosti.